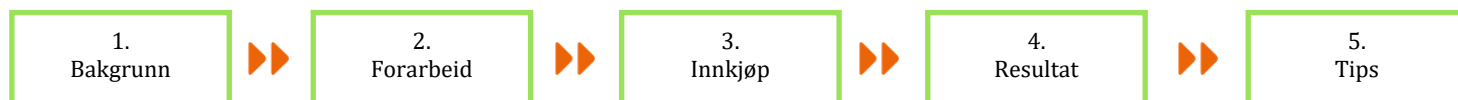

Innkjøp av renovasjons- tjenester (næringsavfall)

Case: Viken fylkeskommune

Viken fylkeskommune har med bistand fra Klima Østfold gjennomført innkjøp av renovasjonstjenester av næringsavfall med betydelig vekt på klimakrav. Det ble satt minimumskrav til at deler av leveransen skulle gjennomføres med kjøretøy som går på el-, hydrogen- eller biogasskjøretøy, og tildelingskriterium for å premiere tilbydere som var mer ambisiøse enn minimumskravet. Tilbydere ble også vurdert på behandlingsmetode av avfallet.

Dette dokumentet forteller hvordan prosessen ble gjennomført, med formål om å inspirere og veilede kommuner som skal gjennomføre tilsvarende renovasjonsanskaffelser av næringsavfall.

1.0 Bakgrunn	2
2.0 Forarbeid	2
2.1 Fossilfrie renovasjonskjøretøy	2
2.2 leverandørkonferanse	2
3.0 Innkjøp	3
3.1 Kjøretøy	3
3.2 Behandlingsmetode av avfallet	4
4.0 Resultat	4
5.0 Tips renovasjonsanskaffelse av næringsavfall	5

Innkjøp av renovasjonstjenester

1.0 Bakgrunn

Akershus, Buskerud og Østfold utgjør fra 01.01.2020 det nye fylket Viken. De tre fylkene har fra tidligere hatt ulike avtaler og ordninger for renovasjonstjenester, og når Østfolds rammeavtale gikk mot slutten ble det bestemt at det skulle inngås ny felles rammeavtale for de tre fylkene, og som blir gjeldene for Viken fylkeskommune fra 01.01.2020.

Rammeavtalen går ut på henting og behandling av fylkeskommunes avfall fra de ulike virksomhetene (næringsavfall). Husholdningsavfall er ikke inkludert i avtalen. Avfall fra videregående skoler utgjør det største volumet, deretter fylkeshusene og tannlegevirksomhetene. Avtalen har en anslått verdi på ca. 8,4 millioner kroner per år, eller ca. 42 millioner kroner totalt (3 +1 + 1 år).

Ettersom Viken omfatter et stort geografisk område ble anskaffelsen delt inn i 3 soner med like krav og kriterier (Akershus, Buskerud og Østfold). Tilbydere kunne velge om de ønsket å gi tilbud på én eller flere av sonene.

Tjenesten genererer betydelig mengde transport og klimagassutslipp. Østfold fylkeskommune har sammen med resten av kommunene i regionen, et mål om en fossilfri transportsektor innen 2030. Fylkeskommunen ønsket derfor å se nærmere på mulighetene til å bruke sin innkjøpsmakt til å få ned klimagassutslippene og bidra til å øke bruken av fossilfrie renovasjonskjøretøy i regionen. Det ble også sett på muligheter for hvordan innkjøpet kan sikre en mest mulig effektiv ressursbruk av avfallet ved å stimulere til størst mulig grad av materialgjenvinning.

2.0 Forarbeid

Klima Østfold og kommunen samarbeidet i anskaffelsesprosessen for å finne ambisiøse og samtidig realistiske klimakrav og -kriterier i anskaffelsen. Det ble gjort et betydelig forarbeid i anskaffelsen, med blant annet å undersøke hvilke fossilfrie teknologier som er tilgjengelig på renovasjonskjøretøy og utbredelsen av disse. Det ble også sett nærmere på andre renovasjonsanbud for inspirasjon, blant annet Halden kommune som med krav til at kjøretøyene skulle gå på biogass utløste etablering av fylllestasjon, og Sarpsborg kommune som var de første som fikk driftssatt elektriske renovasjonskjøretøy i Norge.

2.1 Fossilfrie renovasjonskjøretøy

Biogass er et utbredt drivstoff til renovasjonskjøretøy og det er et lokalprodusert drivstoff med svært god klimanytte. Begrensningene er i stor grad fyllinfrastruktur og rekkevidde dersom det er store avstander. I Østfold og Akershus er det en del fyllestasjoner for biogass, mens infrastrukturen er mer begrenset i Buskerud. Det finnes også enkelte elektriske renovasjonskjøretøy, blant annet går det to stykker i Sarpsborg.

2.2 Leverandørkonferanse

Det ble gjennomført en leverandørkonferanse hvor fossilfrie kjøretøy var et av temaene. Det ble diskutert hvilke krav og kriterier som kan stilles, og hvilket ambisjonsnivå det var realistisk for leverandørene å levere på.

Innkjøp av renovasjonstjenester

Tilbakemeldingen fra leverandørene var tydelige på at i de tettbebygde områdene får det fint an å kjøre med fossilfrie kjøretøy, og at biogass i all hovedsak er det mest reelle alternativet. Her er avstandene korte og fylleinfrastrukturen relativt godt utbygd. I utkantstrøk, som for eksempel i indre Østfold og store deler av Buskerud, er det større utfordringer knyttet til fylleinfrastruktur.

Det ble også gitt tilbakemelding om at det ikke er vanlig for leverandørene å kjøpe inn egne kjøretøy til bruk henting av næringsavfall, men å bruke eksisterende kjøretøy hvor avfallet blir hentet på en del av en rute som inkluderer andre oppdrag. Dette er til forskjell fra innsamling fra husholdningsavfall, hvor leverandører som regel kjøper inn egne kjøretøy for kun å dekke ett enkelt oppdrag.

3.0 Innkjøp

Etter tilbakemeldingene fra leverandørkonferansen kunne krav og kriterier konkretiseres i konkurransegrunnlaget.

3.1 Kjøretøy

Ettersom konkurransegrunnlaget skulle være identisk for alle de tre sonene måtte også klimakrav- og kriteriene være like. Det ble derfor bestemt at det skulle settes minimumskrav som kunne oppfylles i alle de tre sonene, og supplerer med tildelingskriterium som ga poeng til tilbydere som var mer ambisiøse enn minimumskravene. Det ble satt et minimumskrav for alle tre sonene:

«Minst 30% av oppmøtene skal skje med kjøretøy på elektrisk, hydrogen eller biogass. Disse krav gjelder i alle soner, A, B og C.»

Videre ble tildelingskriteriet «klima/miljø» ble vektet 35%. Kriteriet var inndelt i to:

1. Drivstoff på kjøretøy
2. Behandlingsmetode av avfallet

I det første kriteriet skulle tilbydere fylle ut et skjema som beskriver hvor mange prosent av oppmøtene som skal gjøres med kjøretøy med ulikt type drivstoff utover minimumskravet til 30% av oppmøter på el, hydrogen eller biogass. På denne måten fikk tilbydere uttelling for bruk av fossilfrie kjøretøy utover minimumskravet.

Motorteknologi	Drivstoff	Lokale utslipp og klimautslipp	Andel av oppmøter i prosent	Kommentar
		Poeng for klima/miljø (0-10) (10=best)		
Gassmotor/Elektrisk	El, hydrogen eller biogass	0,0	30,00 %	Minimumskrav - kan ikke endres
Diesel- eller bensinmotor Euro V	Konvensjonell diesel eller bensin med lav innblanding av RME, diesel eller bensin med 80% biodrivstoff, HVO 1000	0,0		Minimumskrav - gir ingen poeng
Diesel- eller bensinmotor Euro VI	Konvensjonell diesel eller bensin med lav innblanding av RME (bærekraftsertifisert)	2,0		
	Diesel eller bensin med 80 % biodrivstoff (bærekraftsertifisert avansert 2. generasjon)	2,5		
	HVO 100 (bærekraftsertifisert avansert 2. generasjon)	4,0		
ED95	ED 95 Bioetanol (avansert 2. generasjon)	7,5		
Gassmotor	Naturgass	2,0		
	Biogass	9,6		
Elektrisk	Hydrogen	10,0		
	El	10,0		
Annet - beskriv*				
Totalsum (skal være 100 %):			30,00 %	

Skjemaet kan lastes ned på Klima Østfolds hjemmeside:
<https://klimaostfold.no/innkjop-av-klimalosninger/>

Innkjøp av renovasjonstjenester

Det ble vurdert ulike måter tilbydere skulle melde inn bruken av fossilfrie kjøretøy, som blant annet antall kjøretøy eller antall kilometer kjørt fossilfritt. Det ble landet på å bruke prosent av antall oppmøter, ettersom det er forutsigbart for leverandørene samt enkelt å fylle ut og evaluere. Tilbakemelding fra leverandør på oppstartsmøte var at antall oppmøte er en rettferdig og hensiktsmessig måte å evaluere tilbyderne på.

Det ble også satt krav om at leverandør skal rapportere på antall oppmøter fordelt på kjøretøyenes drivstofftype og klimaregnskap som vise utslipp av klimagasser fra transporten av avfallet.

3.2 Behandlingsmetode av avfallet

Den andre delen av tildelingskriteriet gikk på behandlingsmetode av avfallet. Tilbydere skulle her fylle ut et skjema som beskrev hvor mye av de ulike avfallsfraksjonene som går til ulike behandlingsmetoder, hvor materialgjenvinning ga best uttelling og deponi ingen uttelling.

4 Hva skjer med avfallet?							
Fraksjoner	SUM kg pr fraksjon	Material gjenvinning og biologisk behandling (biogassproduksjon)	Energiutnyting	Fyllmasse og dekkmasse	Forbrenning uten energiutnyttelse	Deponering	Annen behandling
5 Mengde stipulert i kg.							
6 Papir, papp og kartong	105 861						
7 Masser og uorganisk materiale	94 010						
8 Bioavfall og slam	78 708						
9 Metall	52 200						
10 EE-avfall	23 756						
11 Plast	5 809						
12 Farlig avfall	5 060						
13 Glass	3 679						
14 Sum avfall.	369 083						
15 Blandet avfall	463 090						
16 Sum totalt avfall	832 173	0	0	0	0	0	

Skjemaet kan lastes ned på Klima Østfolds hjemmeside:

<https://klimaostfold.no/innkjop-av-klimalosninger/>

4.0 Resultat

Det ble mottatt to tilbud i hver sone, og leverandøren som fikk størst uttelling i kriteriet «klima/miljø» vant i alle soner. Ragn Sells ble tildelt kontrakt for Akershus- og Østfoldsonene, og Norsk Gjenvinning ble tildelt Buskerudsonen. Leverandørene har forpliktet seg til minimum følgende oppmøter på kontrakten:

- Akershus: minimum 66% av oppmøtene skjer med biogasskjøretøy hvert år
- Buskerud: minimum 56% av oppmøtene skjer med biogasskjøretøy hvert år
- Østfold: minimum 84% av oppmøtene skjer med biogasskjøretøy hvert år

5.0 Tips til renovasjonsanskaffelse av næringsavfall

Under er det listet noen tips for å gjennomføre klimavennlig innkjøp av renovasjonstjenester av næringsavfall. Merk at det er stor forskjell på innkjøp av renovasjonstjenester på næringsavfall og husholdningsavfall, da leverandører i sistnevnte kategori vanligvis går til innkjøp av nye kjøretøy for å dekke oppdraget, mens for næringsavfall benyttes i stor grad eksisterende kjøretøypark.

- **Forarbeid:** Et godt forarbeid er den viktigste suksessfaktoren for et vellykket klimavennlig renovasjonsinnkjøp. Det krever at det settes av ressurser og tid for å gjøre nødvendige markedsundersøkelser og dialog, intern forankring og sonderinger, og utarbeide ambisiøse og samtidig realistiske klimakrav- og kriterier.
- **Undersøkelser:** Renovasjonskjøretøy på biogass er utbredt. Det vil i stor grad være fylleinfrastrukturen for biogass som avgjør om det kan benyttes biogasskjøretøy. Undersøk om det finnes fyllestasjon for biogass i nærheten eller om det er planer om å etablere i området i nærmeste framtid. På hjemmesiden til Biogass Oslofjord finnes det en oversikt over alle fyllestasjoner i Norge.
- **Leverandørdialog:** Gå i dialog med leverandører for å identifisere barrierer og mulige tiltak for å oppnå et fossilfritt innkjøp. Svarene fylkeskommunen fikk i leverandørkonferansen var svært nyttige.
- **Erfaringsoverføring:** Se til anbudsdocumentene for formuleringer og inspirasjon på Klima Østfolds nettside: <https://klimaostfold.no/innkjop-av-klimalosninger/>

**KLIMA
ØSTFOLD**

▶▶ TID FOR HANDLING

UTGITT AV KLIMA ØSTFOLD